

ADEVĂRUL

ABONAMENTUL :

Pe un an . . . 12.— cor. Abonamentul la mai multe
Pe 1/2 de an . . . 6.— " exemplare pe un an 8.— cor.
Pe trei luni . . . 3.— " Pentru străinătate:
Un număr 30 fileri. Pe un an . . . 20.— cor.

ORGANUL PARTIDULUI SOCIALDEMOCRAT DIN ARDEAL.

Apare în fiecare Duminecă.

Ori-ce scrisori și bani să se trimită pe adresa:

„ADEVĂRUL“
SIBIU, STRADA OREZULUI NR. 10.

Tot aici se primesc și anunțuri cu prețuri ieftine.

Ce avem de făcut?

Foarte bine. Ne-am scăpat acum de stăpânirea baronilor și grofilor unguri, am hotărît la Alba-Iulia că ne unim cu Țara românească și am spus că vrem votul universal, vrem pământ, vrem legi ocrotitoare pentru muncitori și vrem toate bunătățile. Dar ce urmează acum? Ce e de făcut? Mai cu seamă noi muncitorii, de noi, cei cari n'am fost apăsați numai ca națiune, ci n'primul rând ca clasă, noi ce ținută trebuie să luăm?

Să așteptăm liniștiți înfăptuirea tuturor postulatelor cuprinse în rezoluția dela Alba-Iulia? Să ne încredem în cinstea și n'înțelegerea domnilor români, simțul de dreptate al domnilor români, cari n'or vrea să se facă de ocară lumii și ne-or da și nouă vreo fărimitură de drepturi? Să lăsăm pe cei doi tovarăși din Consiliul dirigent ca ei să caute acolo a ne apăra interesele, iar noi să stăm cu mâinile n' buzunar și să așteptăm mana cerească?

Ar fi o greșală mare și-ar duce de-a dreptul la nenorocire dacă am face așa. Căci e adevărat: desrobirea noastră națională e pe cale de-a se înfăptui și nimeni n'o va mai putea împiedeca, însă noi vrem să ne desrobim și pe cale socială, vom ca și clasa muncitoare să ajungă la bunăstare și să aibă parte de aceleași drepturi egale cu toți cetățenii țării. Foarte puțin preț ar avea pentru noi România mare, dacă starea noastră de până acum nu s'ar schimba și dacă noul stat român n'am avea parte de cele mai largi drepturi politice precum și dacă reformele mari ce ni s'au făgăduit vor întârzi de-a se înfăptui. Noi cunoaștem stările triste din România și nu putem voi ca apăsarea să o înlocuim cu alta de culoare roșu-galben-vânt. C'un cuvânt vrem să fim cetățeni liberi și egal îndreptățiți ai statului român.

Dar pentru ajungerea acestui scop trebuie să fim destul de tari și destul de conștienți. Să nu ne încredem în făgăduiala nimănui, căci în politică să dau foarte des promisiuni, cari se uită. Noi trebuie să controlăm pas de pas cece se face și neîncetat să lucrăm spre a ne întări rândurile, spre a înmulți numărul luptătorilor noștri, căci să știm, că drepturi numai în tăcută vom căpăta, câtă putere vom avea. Tovarășii noștri din Consiliul dirigent vor avea prilejul spre a face mult înspre favorul muncitorimei. Însă dânsii numai așa vor putea lucra acolo cu reușită, dacă la patele lor va stă întreg poporul muncitor, dacă vor fi sprijiniți de noi și dacă vor putea reprezenta acolo un partid puternic și bine organizat.

Iată dar ce avem de făcut: Să ne punem pe lucru în tot locul. Să răspândim

pretutindeni ideile socialismului și să căutăm a ne organiza. Asta, da! Să ne organizăm, să ne formăm secțiunile de partid în toate orașele și satele și să căutăm a face din fiecare muncitor român câte un luptător însuflețit al socialismului.

Astfel făcând, vom deveni puternici, iar voința noastră va trebui să fie ascultată și împlinită.

Al cui să fie Banatul?

Sub acest titlu „Românul“ din 11 Decembrie publică un articol subscris de Dr. Gh. Ciuhandu în care scoate n' relief aspirațiile sârbilor asupra Banatului. Comandanții armatelor sârbești — spune d-sa — s'au lăsat răpiți de sentimentul pentru o atare Sârbie mare care să treacă, departe peste Dunăre, până sus la Murăș. În biserica sârbească din Timișoara s'a ordonat a se pomeni în rugăciuni pe regele Petru al Serbiei. Amintește greutățile ce le întâmpină românii din Banat din partea sârbilor. Ba — spune — că Sârbia-mare ar avea aspirațiuni și asupra Aradului.

Apoi cu date statistice dovedește, că după principiile wilsoniste sârbi nu pot avea aspirațiuni teritoriale în Banat. După statistica oficială ungară din 1900, Banatul are 1.433.424 locuitori. Din aceștia 39%, adică 560.299 locuitori sunt români, pe când sârbii numai 160.906 fac abia 11% din toți locuitorii Banatului.

Deșpărțindu-i pe comitate, în com. Caraș-Severin sunt abia 11.862 sârbi față de 161.449 români. În Timiș sunt 62.813 sârbi față de 161.449 români. Numai în Torontal sunt în ceva majoritate, sârbii au 186.231 suflete, iar românii 87.445. Această statistică dovedește, că în Banat românii sunt în majoritate sdrbitoare față de sârbi și cu toate astea sârbii nu numai că aspiră la teritoriile Banatului, dar se poartă așa, ca și cum l'ar stăpâni de 100 de ani. Dacă Ententa n'u va fi destul de energică să impue ordinea, sârbii se vor ciocni, atât cu italienii, cât și cu românii.

Aceasta dovedește, că naționalismul în sine nu este numai principiul desrobirii naționale, ci este și subjugătorul altor națiuni, mai ales în statele monarhice-capitaliste, unde naționalismul se confundă cu imperialismul.

Iată, că nici n'au înlăturat bine stăpânirea ungară și alți doi se ceartă pentru pradă. Pentru că nici unul nu se bazează pe drept, nici pe voința poporului, ci pe forță, care oprimă dreptul.

Pe teritoriile poliglote cum e Banatul, chestia națională, problema limbei, numai socialismul este în stare s'o rezolve cu desăvârșire. Naționalismul de o mie de ani, creștinismul de două mii se trudesce a rezolva această chestie importantă și nu le-a reușit, pentru că baza eră greșită. Dacă și n'viitor prin naționalism se va înțelege exploatarea poporului muncitor și a națiunilor adoptate, mai puțin va reuși, atunci lupta nu s'a sfârșit ci acum se va începe numai într'adevăr.

Țările cari rivalizează din cauza Banatului, ambele sunt monarhiste și ca atare acum vor să-și desvoalte capitalismul lor național, deci stoarcerea poporului numai acum începe cu o nouă putere, căci capitalism fără exploatare nu se poate. Și din exploatarea capitalului înflorește socialismul, care este adevăratul mântuitor al popoarelor asuprite, fie ele de o limbă sau poliglote.

Mare explozie în Petroșeni.

Treisprezece morți și patru grav răniți. — Cine poartă vina?

Vinerea trecută a avut loc într'o mină de cărbuni din Petroșeni o groaznică explozie. Ocna unde s'a întâmplat nenorocirea se numea Ildșa mare și eră proprietatea Asociației Salgotariană. În fiecare ocna este și magazin de dinamită, pentru că să aibă la îndemână dinamita trebuie toare pentru explodarea cărbunilor. La 3 ore din noapte acoperișul magazinului s'a surpat și sub greutatea colosală a bolovanilor de stâncă marea cantitate de dinamită a explodat. O detunătură groaznică a cutremurat ocna. Muncitorii speriați alergau în spre eșire; în urma detunăturii mulți muncitori au fost acoperiți sub ruine. Noaptea foarte greu mergea opera de salvare și până ce au scos morții și răniții de sub ruine și transportat afară se făcuse ziua deabinelea. De sub ruine au scos 13 morți și 4 grav răniți. Între morți sunt cari au câte 6 copii rămași pe drumuri.

Până ce aceste rânduri vor vedea lumina zilei probabil, că și cei patru muncitori grav răniți vor fi duși dintre cei vii.

Șaptesprezece victime nenorocite la o singură explozie. Și ce i pasă capitalului lacom de nenorocirea lor? Măine vor veni alți 17 robi și el fără a zăbovi își va continua mersul și cine știe mâine la o nouă explozie cari dintre ei vor cădea victimă. Capitalistul se apără zicând: Muncitorii sunt de vină, ei sunt neglijenți. Și muncitorii n'au destulă putere să-i strige n' față: Tu ești vinovat, căci ai neglijat și din sgârcenie n'ai luat măsurii, ca să nu se prăbușească stâncă asupra magazinului cu dinamită. Pentru că viața muncitorilor este de pomană, iar măsurile de siguranță costă bani. Aceasta este o stare strigătoare la cer, care nu mai poate dăinui. Numai când muncitorimea bine organizată cu ajutorul tovarășilor din guvern vor face, ca viața unui muncitor să-l coste pe capitalist mai mult, ca măsurile luate în contra exploziilor, atunci capitalul tot din răvna după câștig va apăra viața robului său. Ministrul de ocrotire socială se va îngriji ca în viitor pe lângă alte pedepse întreprinzătorul să susție întreaga familie a nenorocitului.

Marea demonstrație a armatei în Budapesta.

Întreaga garnizoană pornește în cetate. — Ce cer soldații. — Demisia ministrilor de războiu și interne.

Joia trecută toate trupele din Budapesta au pornit cu arme, tunuri și mitraliere într'un mare cortegiu cu steaguri roșii spre cetate. Ajunși în fața ministrului de războiu au început să demonstreze în mod sgomotos cerând demisia ministrului de războiu Bartha. O deputație a soldaților a fost primită de primul ministru Károlyi, căruia i-a înmănat un memoriu cerând: Demisia ministrului Bartha și numirea unui ministru de războiu civil, reorganizarea ministerului de războiu, desființarea corpurilor formate de ofițeri, soldații să-și aleagă singuri pe ofițerii lor, soldații să poată fi și ei înaintați ofițeri și în fine mai bună îngrijire a trupelor. Primul ministru Károlyi a promis, că va satisface toate cererile soldaților și așa aceștia s'au liniștit și au pornit înapoi în cazărmi. Ministrul de războiu Bartha și-a dat demisia imediat, Apoi și-a dat demisia și ministrul de interne Battyányi. Noul ministru de războiu este contele Mihai Károlyi, iar de interne Dr. Nagy Vince și Balogh Ernő secretar primministerial.

Wilson și libera dispunere.

Când se gândește omul la faptul, că Wilson este privit astăzi tocmai ca un al doilea Christ pentru că el a venit cu ideea de liberă dispunere a popoarelor asupra sortii lor, fără să vrea îi vină în minte Amerigo și Columb. Columb a descoperit America și dacă avea destulă putere să o și aducă la cunoștința lumii, azi America ar purta numele de Columbia. Așa și cu libera dispunere a popoarelor.

Această idee înălțătoare n'a ieșit din creierul „genial” al lui Wilson, după cum vreau să creadă aderenții capitalismului, ci este un produs al revoluției ruse. Acest principiu mareț nu e principiu capitalist, ci e principiu socialist.

Când a izbucnit a doua revoluție rusă în Noembrie 1917, atunci proletarii ruși au decretat liberă dispunere a popoarelor, ca singura soluție de pace, pentru că în împrejurările de atunci numai așa se putea încheia o pace cinstită.

Dar idealul tovarășilor ruși a fost zdrobit de barbarismul german și ei n'au avut destulă putere să-l apere, ci s'au mulțumit a-l aplica în Rusia neocupată încă.

Generalii germani au făcut să amuțească de viza socialistilor ruși: Ca fiecare popor să poată dispune liber asupra sortii sale. Și atunci a venit Wilson, ca cel dintâi capitalist, care a înțeles rostul ideilor propagate de socialistii ruși și ca un zeu de peste mare a venit cu puterea a 100 de milioane de oameni și adoptând această idee și-a introdus-o în programul său de pace: cele 14 puncte din 8 Ian. 1918. Wilson a venit cu o putere ce a înfrânt îngâmfarea germană și apoi cei bătuți, cari odinioară nu voiau să știe de liberă dispunere, acum alergau la Wilson și se milogeau lui să-și susție programul cu liberă dispunere și să nu-i zdrobească cu desăvârșire.

Astfel Wilson, care este al doilea Amerigo, este considerat de al doilea Christ, ca mântuitor al civilizației periclitată de militarismul barbar.

Adevărat zice Wilde: „Dreptatea fără sabie în mână e mai rea ca nedreptatea”.

„Adevărul” e singura foaie românească, care apără interesele muncitorimei. Fiecare muncitor român s'o cetească și s'o răspândească.

ALEXANDRU PETŐFI

APOSTOLUL.

TRADUCERE DIN ORIGINAL DE ȘT. O. IOSIF.

15

Singurătatea fără de prieteni,
Trăia între icoanele acelea,
Pe care lumea le socoate
De fantasmagorii deșerte,
Ci despre care el știa
Că viețuiesc aievea;
Icoana lumii viitoare
Se oglindea în mintea lui.
Acolo în singurătate
Cetea nepregetat,
Cum ar ceti un musulman coranul,
Cum ar ceti evreul biblia, —
Așa cetea el zi și noapte
Istoria acestei lumi.
Istoria lumii! Ce minunată carte!
Tot altceva cetește fiecare
În cartea asta.
Unuia slavă, altuia b'estem,
Unuia viață, moarte altuia.
Unuia i zice astfel și-i întinde spada:
„Te dă și luptă! Tu nu vei lupta în van,
Folositor ești omenirii”.
Altuia: „Tu aruncă spada,
Zadarnic ai lupta
În veci va fi nefericită lumea,
Cum e de mii de ani încoace”.

Ce a cetit într'ansa tânărul,
Și ce și-a zis, când a închis
Cu mâini tremurătoare cartea?...

A zis așa:

„E mică poamă strugurul
Și tot îi trebuie o vară, pân' se coace.
Pământu-i tot o poamă,
O poamă uriașă,
Și dacă unei boabe,
Îi trebuie o vară, dar pământului?
Vor trece mii de ani ori poate milioane,
Odată totuși se va întâmpla
Și oamenii atunci ferice vor petrece
Pân' la sfârșitul lumii. —
Se coace strugurul în razele de soare.
Ci pân' să fie dulce, câte raze
Și-au risipit căldura vieții lor?
Atâtea mii, atâtea milioane raze...
Pământul tot de raze e 'ndulcit, dar
Nu-s razele de soare, ci
Sunt sufletele oamenilor.
O rază-i rice suflet mare, dar
Numai sufletul mare, și
Sunt rare sufletele mari;
Cum ați dori voi așa dară, ca
Pământul să ajungă mai curând
O poamă coaptă?...
Simt, că și eu 's o rază,
Ce nu se pierde în zadar.
O zi trăește raza;
Știu, că atunci, când va sosi
Culesul cel de veci
De mult voi fi apus,
Și opera-mi de-o zi
So pierde 'n munca uriașă,
Dar conștiința-mi dă
Putere vieții, morții liniștire,
Că și eu, și eu sunt o rază! —

Evenimentele din Europa.

Bolseviki s'au unit cu menseviki.

Foaia socialistă italiană „Avanti” aduce știrea, că partidele socialiste din Rusia bolsevici și mensevici s'ar fi unit. Bolsevik: înseamnă majoritatea; Mensevik: minoritatea. Aceste două part de surori au lucrat împreună la pregătirea revoluției, dar pacea dela Brest-Litovsk i-a despărțit iar. Lenin voeste a legă pace cu Ententa și nu poate voi războiul cu tovarășii săi. Noi socialistii din Ardeal salutăm unirea tovarășilor din Rusia.

Problema intervenției în Rusia în Camera franceză.

Deputații socialiști francezi au interpelat guvernul asupra demobilizării și au primit răspuns dela secretarul de stat Dechamps, că demobilizările se vor începe la 20 Decembrie și vor dura până la 5 Februarie. Apoi tov. Jean Lens a interpelat guvernul în chestia intervenției în Rusia. Pichon a respins discuția în chestia asta cu tot protestul a 160 de deputați.

Lupte între ucraineni și germani.

Trupele germane în retragere din Ucraina au fost împiedecate și s'au produs ciocniri. Germanii au fost înfrânți și desarmați.

Prim-ministrul Ucrainean a informat presa, că în scurt timp vor sosi trupele Ententei și vor ocupa Ucraina, Kaucazul și Turkestanul.

Grevă în Berlin.

În fabricile din Liemens, Halske și Schukert mai multe mii de muncitori stau în grevă. Pretind mărirea salariului. Presa scrie, că fabrica nu e în stare să plătească atât, căci asta ar însemna un plus de 125 milioane mărci. Grevă s'a extins și la fabrica Wertheim și au făcut demonstrațiuni de stradă unde au luat parte mai multe mii de femei lucrătoare.

Wilson a sosit în Franța. Vaporul „George Washington”, pe care a călătorit Wilson, președintele Statelor-Unite din America, a sosit Vineri în portul Brest din Franța. Wilson este așteptat ca un apostol al dreptății la Paris. Ziarele socialiste au publicat un manifest către sfatul muncitorilor și țăranilor, în care zice: „Să avem încredere în Wilson, care este apostolul dreptății internaționale, a federației popoarelor și a păcii sigure”.

Mișcări republicane în Italia. O știre din Lugano spune că partidul socialdemocrat din Italia a hotărât conchemarea unui congres, care să hotărască: 1. Imediata desarmare. 2. Retragerea imediată a trupelor italiene din Rusia revoluționară. 3. Dreptul la viața culturală. 4. Amnestie pentru toți delicvenții politici și militari. 5. Conchemarea constituantei și proclamarea republicii și dreptului de vot universal pentru ambele sexe.

Republica Independentă slovacă. Consiliul național slovac împreună cu partidul socialdemocrat au ținut o mare întrunire la Kassa, unde au luat parte delegați din toate comitatele slovace. Aici au adus o hotărâre în care proclamă republica slovacă independentă. Hotărârile politice și etnografice se vor stabili la conferința de pace.

Armistițiul german prelungit. Știri din Berlin spun că armistițiul între germani și trupele Ententei a fost prelungit cu o lună. Dacă ce numai cu o lună, când se știe că pacea nu va fi încheiată în timp de o lună?

Desrobirea femeii.

Femeia română și națiunea română s'au desrobite în una și aceeași zi. Desrobirea lor va scrișă pe aceeași pagină în cartea istoriei. Când s'a proclamat unirea tuturor românilor în Alba-Iulia, atunci s'a proclamat și dreptul politic al femeii. Acesta este cel mai liber drept ce s'a acordat femeilor în sudul Europei. Drept de vot tuturor femeilor trecute de 21 de ani.

Însemnătatea acestei reforme sociale este de o mare importanță la un popor de jumătate civilizată și sunt nefericit, că nu pot citi cu drept cuvânt neajunsurile acestei legi.

Bucură-te femeie română, că dela 1 Decembrie 1918 și tu ești considerată de om. Că până acum femeile și partea săracă a bărbăților, erau considerați de animale și ca atare erau tratați în mare parte. De azi înainte femeia este chemată să-și dea cuvântul că se alege oamenii, cari fac legile țării și cărmuiesc viața noastră în spre fericire sau nenorocire.

Bucurați-vă femei, dar nu prea mult, că desrobirea politică nu e totul. La spatele vestrului stă robia economică de care o simplă lege nu vă poate scăpa. Robia economică este baza materială a sistemului social și acest sistem numai o cultură vastă îl poate răsturna. Dreptul de vot e o armă în lupta politică, e

La muncă dar,
La muncă, suflete!
Problema-i mare, timpul sboară
Și viața-i scurtă. —
Ce țintă are lumea? Fericirea!
Un drum spre asta? Libertatea!
Să lupt dar pentru libertate,
Cum au luptat atâtea încă!
De e nevoie, sângerez,
Precum au sângerat atâtea!
Primiți-mă în rândurile voastre,
Credință jur în sfântul vostru steag,
Și dacă e măcar o picătură
De îndoială în sângele meu,
O izgonesc afară, chiar de-ar fi
În mijlocul inimei mele!

Așa jură... suflet de om
Nu auzise aste vorbe,
Dar Dumnezeu le auzi din cer,
Luă în mână-i cartea sfântă, unde
Stau însemnați martirii
Și scrise 'ntr'ansa numele: Silvestru.

XII.

Copilul deveni flăcău,
Flăcăul deveni bărbat.
Ani după ani soseau
Și cercetau pământul
Apoi se depărtau în veacuri,
Nu-l ocoliră anii nici pe el,
Venea la dânsul fiecare
Lăsându-i urme adânci
Pe față și în suflet.

(Va urma)

ma numai atunci își are efectul dorit, când mul se știe folosi de ea. Dar biata femeie, are până acum, în mică parte, a fost numai pectatoarea vieții politice, iar în mare parte fiind amestecată în viața politică n'a știut nimic de rostul ei. Femeia, care se ocupă cu politica nici nu va juca un rol mai însemnat în politică cu tot dreptul ce-l are. Cel mult a votă alături cu bărbatul său și va sprijini activitatea acestuia.

Prin aceste rânduri vouă voesc a mă adresa femeii proletare. Vouă mă adresez femeii, care în goana vieții după cucerirea unui tovarăș de viață ați rămas în urmă și lipsite de sprijinul unui ocrotitor ați căzut victimă capitalismului lacom. Și vouă, a căror soț vi l-au dus groaznicul războiu, unde a fost ucis sau rănit și rămânând fără sprijin sunteți silite să vindeți puterea brațelor pentru existență. Și vouă a căror soți sunt archiexploatați de capital și câștigul nu ajunge pentru toată familia, și vă vedeți silite a părăsi vatra familială și a intra în robia din fabrică. Voi toate sunteți proletare.

Pe voi vă exploatează capitalul și mai mult pe proletarul bărbat. Bărbatul proletar capitalist îi dă din produsul muncii sale cel puțin atâta cât să existe de azi pe mâine, (decă strictul necesar) Dar vouă femeii proletare nici atâta nu vi se dă, nici strictul necesar. Motivele acestei exploatare mizerabile explică numai prin lăcomia capitalului care vrea să muncă ieftin, deci o concurență a muncii bărbatului, dar mai are o motivare și mai ticăsoasă, căci își face socoteala că femeia mai poate câștiga și pe calea prostituției dacă răstăta muncii nu-i ajunge ca să existe.

Aceasta trebuie să revolte pe toți oamenii cinstiți, cari mai au un pic de simț uman, și îndemne a intra în rândurile luptătorilor pentru dreptate, pentru dărâmarea prostituției capitaliste. Dar mai mult, voi femeii proletare rupeți cu nepăsarea din trecut, să vă uniți, să drapelul roșu, cu proletarii de sex bărbătesc, să vă organizați cu noi, să cetiți bibliotecile noastre, să vă cultivați împreună cu noi să luați parte la luptele politice și economice împreună cu noi. Iar când va fi vorba să vă trimiteți reprezentant în parlament să legeți una din rândurile voastre, căci numai ceea ce știe ce dureri aveți și ce vindecări trebuie făcute.

In voi, femeii proletare, avem toată speranța. Voi cari vă ziceți azi nenorocite veți îngroșa rândurile noastre și veți conduce politica feminină. Iar capitalismul, care nu vede nimic decât profitul, va concentra tot mai multe femei în fabrici, ateliere și cancelarii, va smulge tot mai multe femei dela vatra familiară și le va expulsa în rândurile proletarelor și le va exploata puterea de muncă. Și atunci numai o căpăre mai aveți: Socialismul. Acesta este sistemul, ordinea care asigură fericirea tuturor și a femeii. Desrobirea desăvârșită a femeii numai în societatea socialistă se poate înfăptui.

Proletarul.

Apel către tovarășii!

Pe baza hotărârii luate de conferința noastră de partid ținută la Alba-Iulia, Comitetul conducător a hotărât să concheme

congresul partidului,

care va fi conchemat să consfințească sau să-și spună sentința față de tot ce s'a întâmplat până acum. La acest congres va stabili și programul definitiv al partidului nostru, alegându-se totodată și noul comitet.

Tovarășii de pretutindeni să înceapă deja de acum pregătirile pentru acest congres. *Data și locul unde se va ține, împreună cu întreaga ordine de zi se va aduce cunoștință în timpul cel mai apropiat.*

Cu salut frățesc

Comitetul conducător.

Descoperirile lui Czernin.

Tisza, Wekerle și generalii germani au împedecat legarea unei păci einstite.

Fostul ministru de externe al fiertatei monarhii austro ungare a ținut săptămâna trecută o conferință la Viena. Se înțelege, că Czernin a căutat să dovedească nevinovăția sa privitor la continuarea războiului. În primul rând — spune el — generalii germani, cari acaparaseră o așa putere în stat, cum nu s'a mai pomenit în istoria omenirii, și uzând de această putere s'au pus de a curmezișul tuturor căilor ce puteau duce la pace. Tot această clică a generalilor au zădărnicit și înțelegerea cu rușii la Brest-Litovsk și au dictat Rusiei o pace atât de mizerabilă, care a cauzat desbinări în rândurile poporului, și au avut urmări atât de compromițătoare.

Apoi pacea bazată pe înțelegere dela București au zădărnicit-o Tisza și Wekerle. Ei cu orice preț voiau să anecheze dela România teritorii însemnate cu petroliferale dela Câmpina și pădurile dela Lotru, și orașele Ocna Azuga și Turnu-Severin. Și numai ministerului de externe i se datorează meritul, că pretențiunile ungarilor au fost reduse la mai jos de jumătate.

Și din asta reiese cât de orbi au fost diplomații în închipuirea lor și poporul tot mai crede în deșteptăciunea domnilor.

Glas de bucium.

(Muncitorimei învingătoare.)

Steagul nost stropit cu lacrimi
Azi surăde de credință,
Am învins o lume 'ntreagă
Sub a noastră biruință;
Trec mugind barbare horde,
Trec învinse și slăbite,
Trec rânjind din dinți sălbatic
Căci sclăviile-s zdrobite.

Noi suntem de-acum stăpânii
Lumilor, în orice parte,
Astăzi dreptii poartă crucea
Mântuirii dela moarte.
Lanțuri grele se sfărmară,
Temniți umede de sânge
Și călăii trec în goană —
Pocăiți încep a plânge.

Buciume vestesc dreptatea
In această sărbătoare
Și mulțimea noastră trece
Defilând triumfătoare.
A căzut robia frântă,
Azi e iară libertate —
Saltă inimă vitează
Căci tot e frățietate!

Azi sculați din lumea 'ntreagă
Fraților, ni e calea dreaptă,
Flamurile noastre roșii
Vă doresc și vă așteaptă;
Noi suntem stăpânii lumii,
Noi ce-am suferit o viață!
Soarele dreptății noastre,
Azi pe boltă să răsfață!...

Iustin Ilieșiu.

Congresul.

Fiindcă s'a hotărât ținerea unui congres, țin de datorința mea să notez și eu câteva cuvinte. Noi muncitorii români am fost numai o fracțiune a partidului socialdemocrat din Ungaria. Azi fiind eliberați, trebuie să punem bazele unui partid socialist din Ardeal.

Locul mai potrivit pentru acest congres, ca să aibă o reușită cât mai bună, ar fi Sibiiul. Noi cari înțelegem rostul mișcării știm, că acolo unde nu suntem cunoscuți trebuie să devenim. Și în Sibiiu este locul unde trebuie să fim cunoscuți.

Un congres trebuie pregătit și asta o poate face mai bine comitetul, deci aflându-se comitetul central în Sibiiu, are toată datorința pentru a face toate pregătirile de lipsă ca acest congres să fie baza mișcării din Ardeal.

I. Receanu.

Apel

cătră poporul muncitor român din Sibiiu.

Fraților!

Trăim momente istorice. Ideia democratică a cuprins întreaga Europă. Muncitorimea conștientă din toate țările este la înălțimea chemării sale. Muncitorii români din Ardeal de asemenea au început munca de organizare și cultivare a poporului român.

Nici noi sibienii nu mai putem stă nepăsători. Trebuie să ne întrunim, pentruca să punem și în Sibiiu bazele unei organizațiuni social-culturale. De aceea vă invităm la o

întrunire publică,

ce se va ținea Dminecă, în 22 Decembrie st. n. la ora 3 d. a. în sala „Casei de asigurare a muncitorilor“ (Krankenassa) din Str. Zeughof Nr. 5—6.

Toți muncitorii români, precum și inteligența cu simț democratic sunt rugați a lua parte în număr cât mai mare la adunarea noastră.

Pentru comitetul conchemător:

Ioan Apolzan.
George Joandrea.Maximilian Dopp.
George Simtion.

Ocuparea Petroșenilor de trupe române.

Tovarășul Jumanca fiind la Petroșeni a luat la cunoștință cererile muncitorilor de acolo și le-a înaintat Consiliului dirigent.

Trupele românești primind împuternicire dela Ententa ocupă acum Petroșenii și întreagă Valea Jiului. Fiind Petroșenii însă un centru însemnat de minerie, unde lucrează peste zece mii de muncitori organizați, Consiliul dirigent din Sibiiu a aflat de bine că înainte de sosirea trupelor românești să trimeată la fața locului un încrezut al său, care să se orienteze asupra stărilor de acolo și să liniștească pe muncitorii din Valea Jiului. Tovarășul Jumanca a fost trimis acolo cu această misiune.

Dânsul sosind la fața locului a intrat îndată în legătură cu conducătorii muncitorimei, pe cari i-a asigurat că armata română vine numai pentru susținerea ordinii în întreg ținutul, iar în ce privește plata și relațiile de muncă de până acum, acestea vor rămâne neschimbate, asigurându-se și mai departe pe seama muncitorilor desăvârșită libertate de mișcare și organizare.

Muncitorii au primit cu mulțumită asigurarea aceasta și au predat tovarășului Jumanca un memoriu, în care erau înșirate toate cererile lor. Acest memoriu tov. Jumanca l-a luat la cunoștință și întorcându-se la Sibiiu l-a înaintat Consiliului dirigent, care se va pronunța asupra lui.

Se așteaptă ca Consiliul să numească un comisar special la Petroșeni, care să aibă încrederea muncitorimei și alături de comandantul armatei române ce va ocupa Petroșenii, să se îngrijească de hrana și bunăstarea muncitorimei de acolo.

Trupele românești vor ocupa întreg Ardealul.

Sârbii vor părăsi Banatul iar în locul lor vor veni trupele franceze.

Din loc vrednic de încredere se anunță că armata română a căpătat împuternicire și îndrumare dela Ententa ca să treacă peste linia demarcațională (Murăș) și să ocupe întreg Ardealul precum și ținuturile locuite de români din Ungaria propriu zisă.

S'au început deja tratative cu guvernul maghiar din Budapeșta, ca acesta să-și retragă trupele de pază dela linia demarcațională și să lase drum liber trupelor românești spre înaintare ca să nu se întâmple ciocniri și vărsări de sânge.

La podul peste Murăș dela Branicska (lângă Deva) s'a întâmplat Dumineca trecută o ciocnire între soldații români și gardiștii maghiari, cari se împotriveau și nu voiau să permită trecerea trupelor românești peste Murăș. De ambele părți au fost răniți și morți. În urma acestei ciocniri ministrul de războiu maghiar a dat ordin gardiștilor maghiari să se retragă.

Tot asemenea pe linia Blaj-Teiuș trupele de apărare maghiare au oprit un tren militar român de a trece Murășul. Aici un ofițer maghiar a fost împușcat.

Sosesc acum tot mai multe trupe române, cari în decurs de o săptămână, două vor ocupa întreg teritoriul locuit de români din Ardeal și țara ungurească.

In Banat.

Sârbii s'au dovedit că nu pot susține ordinea. Ei prigonesc pe români și fac propagandă pentruca Banatul să fie alipit Serbiei. Ententa a hotărât acum ca trupele sârbești să fie retrase din Banat, iar în locul lor vor veni francezi. Faptul acesta era de dorit și e bine că s'a făcut așa.

ȘTIRI.

— In locul armatei permanente miliție națională. Guvernul german a hotărât ca în locul armatei permanente de azi, a înființa miliția populară. Acest pas al Germaniei ar fi de dorit să-l urmeze toate statele civilizate. Armata permanentă îți face impresia unei bande de jefuitori, atât în exteriorul țării cât și în interiorul ei. Armata permanentă este o continuă pregătire de războiu, o periclitare neîntreruptă a păcii. Armata permanentă mai este și un instrument de subjugare a poporului de către clasa stăpânitoare. Această armată recrutată din popor, în disciplina ei oarbă, a fost gata să-și ucidă și părinții și frații dacă aceștia îndrăzneau să ceară un pic de drept, o bucată mai mare de pâine. Noi salutăm pe acei bravi, cari cei dintâi dizolvă această bandă rafinată a imperialismului barbar și o înlocuiește cu miliția populară.

— Politică socială în contractul de pace. Comisia de lucru a Camerei din Paris va prezenta parlamentului un proiect în care decretază, ca la conferința de pace, să se introducă în contractul de pace un ordin care îmbunătățește soarta muncitorilor din toată lumea. Contractul de pace în rezumat ar obliga pe toate popoarele la următoarele reforme:

1. Nu poate fi lucrător mai tânăr de 14 ani,
2. Scurtarea timpului de lucru. În întreprinderile ce funcționează în continuu să se introducă imediat 8 ore de lucru.
3. Pentru muncitor o zi și jumătate pauză pe săptămână.
4. Asigurare în caz de bătrânețe, invaliditate și lipsă de lucru. Lege despre accidente.
5. Salar egal pentru toți lucrătorii cetățeni sau streini, bărbați sau femei.
6. Parlament muncitoresc internațional în care toate statele își vor trimite reprezentanții muncitorimeii organizate.

— Consiliul Național Român recunoscut. Știrile ziarelor italiene: Existența și autoritatea Consiliului Național Român din Ardeal și părțile marginase este recunoscută de ministrul de externe englez Balfour și de ministrul de externe italian Sonnino.

— Bratianu prim-ministru al României. „A. T. R.” anunță, că regele Ferdinand a numit pe d-l Ionel Brătianu ministru președinte.

— Ciocniri între armatele române și maghiare. La podul Murășului Branicica (între Deva și Iliia) s'au ciocnit trupele regulate române cu trupe regulate maghiare. Un detașament de 50 soldați din batalionul Nr. 10 de vânători a plecat să ocupe și să ia sub pază podul Murășului. Ungurii (400) îi așteptau așezați în tranșee în jurul podului. Românii au deschis focul. Ungurii s'au retras lăsând trei morți și mai mulți răniți. Podul Branicica e sub paza trupelor române.

— Președintele Republicii portugheze a fost asasinat. (A. T. R.)

— Secții sanitare în consiliile naționale române. Pentruca numeroasele boale epidemice să nu secere prea multe vieți în sânul poporului ar fi de dorit ca toate consiliile să-și aibă secția sanitară. O inițiativă de felul acesta s'a pornit în Caransebeș, unde s'a ținut deja în 5 Dec. o adunare a delegaților sfaturilor naționale din fiecare comună din părțile de jos, iar medicii Dr. Popazu și Dr. Budințean au ținut prelegeri despre mijloacele potrivite pentru combaterea boalelor epidemice. Pilda este foarte instructivă și o recomandăm tuturor consiliilor.

— Wilhelm a încercat să se sinucidă. Împăratul de odinioară, Wilhelm — care poartă vina cea mai mare la izbucnirea războiului — a încercat să pună capăt vieții sale. Dar mâna fostului împărat a tremurat de data aceasta și glonteile a nimerit pe unul din suita lui, care voia să împiedece fapta aceasta. Wilhelm e zdrobit, întreagă suita și-a trimis-o în Germania.

— Lloyd George despre condițiile de pace. La o adunare populară ținută în Londra, Lloyd George a ținut o vorbire, în care a spus: — Noi vrem pace dreaptă, de aceea trebuie să punem condiții aspre. Trebuie să luăm la răspundere pe regi și împărați, dar și poporul german. La condițiile de pace trebuie să gândim și la aceea, ca armatele uriașe să nu mai aducă în ispită statele, pentru aceea sunt prietenul alianței popoarelor, care încă e mijloc pentru încunjurarea unui nou războiu.

— Soarta coloniilor germane. Oficiul coloniilor din Londra a editat o carte albă în care sefi triburilor din Samoa, Kamerun, Togo și Sud-vest-Africa și-au exprimat dorința de a rămâne sub stăpânire engleză.

— Primul liceu ceho-slovac. Guvernul ceho-slovac a preluat toate școlile din Szokolca: un liceu, școale civile și primare. Aici se va deschide încurând întâiul liceu ceho-slovac. Guvernul a și numit deja pe profesori, între cari doisprezece dela liceele ceho-morave.

— Despărțirea bisericii de stat în Germania. In sala ministerului de culte din Berlin s'a ținut Sâmbătă o ședință a tuturor partidelor politice, unde au discutat despărțirea bisericii de stat. Ce hotărâre s'a luat nu se știe încă. In tot cazul știrea este îmbucurătoare, că și partidele burgheze încep a adopta puncte din programul socialdemocrat. Cununată fiind cu statul biserica a devenit un instrument nu tocmai curat în mâinile marilor bogătași, a fost silită a devia dela principiul creștinesc, a părăsit pe cei slabi luând apărarea celor tari, și s'a rugat pentru victoria hordelor barbare. Și din acest punct de vedere judecând independența bisericii nu poate avea alt rezultat decât întoarcerea ei la creștinism sau abandonarea. In tot cazul legea despărțirii bisericii de stat nu poate fi decât binevenită în toate țările.

— Ententa vrea să alcătuiască în Rusia un guvern țarist. Postul prim-ministru Terepow, care se află acum în Finlanda alcătuiește un nou guvern rus, format din foștii miniștri de pe vremea țarului. Acest ministru va prelua guvernul rus îndată ce guvernul bolșevichilor va fi alungat din Rusia. Kerenski a declarat față de un gazetar englez, că condamnă foarte aspru încercarea Ententei de a restabili în Rusia un guvern țarist.

— Încă unul care cunoaște stările în fosta Ungarie. Un corespondent al ziarului italian „Corriere della Sera” a avut la Praga o convorbire cu primul-ministru ceh Kramarz. Venind vorba de maghiari Kramarz a spus: „Nu simt nici o milă față de maghiari, căci ei au voit războiul. Apoi s'au purtat direct mișelește față de sârbi și au subjugat orice naționalitate. Față de purtarea maghiarilor, cei din Viena au fost de-o miie de ori mai buni. Acum când maghiarii suferă soarta ce li-se cuvine, implorăm mila. Insa când naționalitățile subjugate cereau îndurare, maghiarii erau surzi.”

— Arestări senzaționale în Bulgaria. In Sofia a fost arestat deputatul Georgiew, ginerele fostului prim-ministru Radoslavow, acuzat de tradare și înșelătorii. Au fost puși sub acuză pentru aceleași motive și generalii Naidenow, fost ministru de războiu și Tantilow, fost atașat militar la București.

— Internarea delegaților germani. Delegații germani, care a plecat la Trier pentru a trată prelungirea armistițiului, a fost internată acolo într'un hotel și oprită de a comunica cu cineva de afară. Cauzele nu sunt cunoscute. Cum știe Trier este ocupat acum de francezi.

— Descompunerea Germaniei. Din Köln s'anunță, că acolo s'a ținut o adunare mare, în care s'a propus, ca în locul celor 26 de state de astăzi ale Germaniei să se înființeze patru republici mari. Aceasta ar fi: republica de Rin și Velfalia, republica Dunăreană, cea dela Marea Nord și republica din Germania de mijloc.

— Ațâțatori de turburări în Cluj. Agenții provocatori necunoscuți au răspândit numeroase manifeste, cari ațâță soldații la grumuri în contra ovreilor. Consiliul național român din Cluj a declarat oficial că protestează împotriva numelui românismului în contra agenților provocatori, pentruca adunarea națională dela Alba Iulia a asigurat drepturi politice, de dezvoltare și pentru ovrei. Națiunea română condamnă cu dispreț pe aceia, cari vor să murdărească cu sânge nevinovat libertatea și principiile sale.

Convocare.

Adunarea Invățătorilor Români din diecea gr. cat. de Oradea-Mare se va ține în Oradea-Mare la

26 Decembrie st. n. 1918 la ora 11 a. m.

în sala festivă a institutului pedagogic gr. cat. regesc român pe lângă programul următor:

1. Constituirea „Reuniunii Invățătorilor Români din dieceza Orăzii Mari.”

2. Reforma nouă a învățământului primar (statificarea învățământului primar, soluționarea învățătorilor, despărțirea cantonului de învățătorie scl. scl.) de A. Nicoară.

3. Eventuale propuneri.

Oradea-Mare, la 10 Decembrie 1918.

Din încredințarea consfățuirii prealabile ținută în Careii-mari, la 18/XII 1918.

Petre Dejeu

profesor la preparandia din Oradea-Mare

Activitatea noastră.

Adunare populară în Boroșineu. Tovarășii din Boroșineu au conchemat Dumineca trecută o adunare populară unde s'au adunat foarte mulți ascultători. Președinte a fost ales to Pavel Dârlea, învățător, care în cuvinte însușite a arătat scopul adunării și a îndemnat poporul la unire. Vorbitor a fost tov. Ludv. Feier din Arad, care a vorbit despre programul socialdemocrat și împrejurările actuale. Măștiștea s'a risipit mulțumită sufleteste și cu lătarirea de a continua cu ținerea adunării cât mai des.

Secțiunea română a partidului socialdemocrat din Brașov a hotărât înființarea unui curs de științe sociale, la care invită pe toți membrii săi precum și pe acei ce vor să se apropie de partidul socialist să ia parte. Ședințele se țin în fiecare Duminecă la oarele 6-8 în localul partidului din Piața inului 34.

Către abonații noștri del Feldpost.

Acei dintre abonații noștri, cari au primit foaia noastră cu poșta de câmp, sunt rugați să ne îndată de știre, unde se stabilesc. Odată cu adresa lor nouă să ne vestească și adresa lor veche astfel ca să fim în măsură să trimitem iar regulat gazeta noastră tovarășilor noștri ostași întorși acasă. Toate scrisorile să se trimită la adresa „Adevărul” în Sibiu, strada Orezului Nr. 10.

O domnișoară cu scrisoare bună primește la adresa noastră ziarul nostru cu începerea dela 15 noiembrie 1919. Doritoarele să se adreseze ziarului „ADEVĂRUL”, strada Orezului Nr. 10.

Editor și redactor responsabil: TIRON ALBANI.

Tiparul tipografeii W. KRAFFT, Sibiu, Str. Orezului 10.